

Einar Perman, docent, specialist i allmän internmedicin, rådgivande läkare till Läkemedelsförsäkringen, Stockholm

Göran Wennersten, docent, specialist i hudsjukdomar, Betaniastiftelsens sjukhus, Stockholm

Fallbeskrivning

NSAID-medel kan förvärra psoriasis

II Läkemedelsbiverkningar drabbar vanligen friska personer som behandlas för en övergående sjukdom. Ibland drabbas personer som behandlas för en övergående sjukdom, men också har en annan, underliggande sjukdom. I sådana fall kan biverkningen vara att den underliggande sjukdomen försämras. Det finns välkända exempel. Behandling med salicylater kan förvärra astma, steroider kan förvärra diabetes, diuretika kan förvärra gikt. Att läkemedel kan förvärra psoriasis tycks däremot vara relativt okänt. Vi refererar här ett fall där ersättning lämnades av Läkemedelsförsäkringen.

Fallbeskrivning

En 48-årig kvinna anmälde Ipren (ibuprofen) som orsak till att hon i april 1998 drabbades av generaliserad, pustulös psoriasis med svår allmänpåverkan. Diagnosen psoriasis hade ställts redan 1993, och från 1994 hade hon besvär från händerna som 1997 bedömdes vara palmar pustulos. Åren 1996 och 1997 hade hon skov av generaliserad psoriasis som dock gick tillbaka rätt snabbt. Efter det senaste skovet hade hon kvar psoriasisförändringar på armbågar, händer och i hårbotten.

Hon började använda Ipren i april 1998 på grund av nackbesvär. Tre dagar senare uppträdde röda utslag på handleder och armar, klåda över ryggen samt röda osymmetriska fläckar över hela kroppen. Efter ytterligare en vecka försämrades hon med hög feber och stora »variga« utslag över hela kroppen. Hon slutade att använda Ipren. Efter ytterligare två dagar togs hon in akut på infektionsklinik. Man konstaterade att hon drabbats av generaliserad, pustulös psoriasis. I anamnesen fanns inga kända utlösande orsaker. Man noterade att hon behandlats med Ipren och bedömde samband vara möjligt. Hon var inlagd på sjukhus i drygt två veckor. Hudförändringarna förbättrades, och var efter tre månader av väsentligen samma omfattning som innan försämringen inträffade.

Psoriasis och läkemedel

Pustulös psoriasis är ett ovanligt sjukdomstillstånd. Utlösande faktorer kan vara desamma som kan förvärra psoriasis, t ex infektion, trauma, hudretande behandling och kraftig UV-exponering. Läkemedel kan också förvärra psoriasis. Kända samband finns för litium, betablockerare och (intern) steroidbehandling. Försämring av psoriasis anges inte som biverkning till Ipren i Fass 2001, men det finns rapporter om försämring av psoriasis vid behandling med NSAID-medel [1, 2] såsom ibuprofen (Alindrin, Ardínex, Brufen, Ibumetin, Ipren) och salicylater. Det är möjligt att dessa läkemedel inte påverkar sjuk-

SAMMANFATTAT

Läkemedel som ordinerats för en sjukdom kan ibland – som biverkning – förvärra en samtidig sjukdom. Välkända exempel är kombinationerna salicylater–astma bronkiale samt steroider–diabetes mellitus. Att flera läkemedel, bl a inom NSAID-gruppen, kan förvärra psoriasis förefaller vara mindre väl känt, och är kanske därför underrapporterat.

Psoriasispatienter bör uppmärksammas på att försämringar kan ha samband med läkemedelsanvändning.

domsprocessen direkt utan framkallar ett läkemedelsexantem som i sin tur ökar aktiviteten hos psoriasisjukdomen [3, 4].

Skäl att ersätta

Läkemedelsförsäkringen kräver inte att utredningen klart och entydigt visat att det anmälda läkemedlet orsakat den anmälda skadan för att lämna ersättning. Det räcker med att det finns ett övervägande stöd för samband mellan läkemedel och skada. I detta fall ansåg Läkemedelsförsäkringen att tids samband, tidigare rapporter, och frånvaro av annan utlösande faktor tillsammans gav ett övervägande stöd för att Ipren framkallat försämringen. Ersättning lämnades eftersom biverkningen dessutom var betydligt allvarligare än den åkomma som föranlett att läkemedlet användes.

Användningen av Ipren har ökat kraftigt de senaste åren, bl a på grund av intensiv marknadsföring till allmänheten. Psoriasis är en vanlig sjukdom. Därför är det viktigt att beakta möjligheten att en försämring av psoriasis kan vara orsakad också av ibuprofen, eller andra läkemedel inom NSAID-gruppen.

Referenser

1. Ben-Chetri E, Rubinow A. Exacerbation of psoriasis by ibuprofen. *Cutis* 1986; 35: 45.
2. Bigby W, Stern R. Cutaneous reactions to nonsteroidal anti-inflammatory drugs. A review. *J Am Acad Dermatol* 1985; 12: 866-76.
3. Abel EA. Diagnosis of drug-induced psoriasis. Review. *Seminars in Dermatology* 1992; 11: 269-74.
4. Spencer JM, Silvers DN, Grossman ME. Pustular eruption after drug exposure: is it pustular psoriasis or a pustular drug eruption. *Br J Dermatol* 1994; 130: 514-9.